

Bijlage 5: Maatregelen ten aanzien van reizigersverkeer

Reizigersverkeer per vliegtuig

In de Wet publieke gezondheid, artikel 50, worden gezagvoerders van vliegtuigen verplicht de verkeersleiding van de aangewezen luchthavens¹ voorafgaand aan de landing te informeren over ziektegevallen van infectieuze aard die een ernstige bedreiging voor de volksgezondheid vormen. De verkeersstoren informeert de medische dienst van het vliegveld en de betreffende GGD.

Wanneer zich ergens ter wereld SARS of een andere ernstige respiratoir overdraagbare infectieziekte voordoet, zijn de volgende procedures van kracht:

1. na overleg met het OMT zal het BAO de regering adviseren over de te nemen maatregelen met betrekking tot vluchten uit de endemische gebieden. De aard van het advies zal afhangen van de omvang van de epidemie en de snelheid van de verspreiding van de ziekte.
2. inkomende vluchten zullen niet snel verboden worden, tenzij de WHO hiervoor een advies opstelt. Waarschijnlijker is dat de overheid (VWS of Verkeer en Waterstaat) de verkeersleiders van de aangewezen luchthavens vraagt bij elke binnenkomende vlucht uit het getroffen gebied actief bij de gezagvoerder te informeren naar zieke passagiers. Er zijn dan twee mogelijkheden:

er zijn geen zieke passagiers aan boord:

- Passagiers krijgen een informatiebrochure en worden verzocht zich bij klachten direct te melden bij de huisarts of GGD. Brochures dienen minimaal in het Engels en in het Nederlands beschikbaar te zijn. De Nederlandse tekst verwijst specifiek naar de GGD;
- Er is ten minste één deskundige arts of verpleegkundige bij het uitstappen aanwezig om de passagiers te observeren. Wanneer er toch een zieke patiënt aan boord blijkt te zijn, gelden onderstaande maatregelen.

er zijn één of meer zieke passagiers aan boord²:

- Wanneer de ziekte op grond van de melding van de gezagvoerder voorafgaand aan de landing niet kan worden uitgesloten, wordt het vliegtuig zodanig geparkeerd dat de passagiers en bemanningsleden, met uitzondering van de zieke(n) en de directe verzorgers, na het uitstappen in een aparte gesloten ruimte kunnen verblijven. Niemand mag deze ruimte verlaten;
- De zieke passagier kan van boord indien hij/zij op het vliegveld geïsoleerd kan worden in afwachting van beoordeling door de ambulanceverpleegkundige in samenspraak met de arts infectieziekten van de GGD. Eventuele verdere beoordeling diagnostiek zal in het ziekenhuis plaatsvinden;
- Wanneer de ziekte wordt uitgesloten, geldt verder de procedure die van toepassing is wanneer er geen zieke passagiers aan boord zijn;

¹ De aangewezen luchthavens zijn: Schiphol, Rotterdam Airport, Maastricht Aachen Airport, Eindhoven Airport en Groningen Airport Eelde.

² Zie ook: ECDC. Risk assessment guidelines for infectious diseases transmitted on aircraft. June 2009.

- Van alle personen worden naam, adres, paspoortnummer en telefoonnummer genoteerd. Men wordt geïnformeerd over de ziekte en er wordt benadrukt hoe belangrijk het is dat men onmiddellijk medische hulp zoekt wanneer men klachten krijgt;
- Degenen die in Nederland verblijven kunnen onder toezicht geplaatst worden. De namen worden doorgegeven aan de GGD'en in de regio's. Aan de betrokkenen wordt uitgelegd wat het betekent om 'onder toezicht' geplaatst te worden. Welke personen onder toezicht geplaatst worden, verschilt per ziekte. Voor een ernstige respiratoire ziekte zoals SARS:
 - o alle personen die in dezelfde rij als de patiënt zaten of in de twee rijen ervoor of erachter;
 - o personen die voor de patiënt hebben gezorgd;
 - o personen die nauw contact hebben gehad met de patiënt;
 - o personen die in contact zijn geweest met sputum of nasaal secreet, door aanhoesten, aanniezen, of anderszins;
 - o personen die behoren tot hetzelfde huishouden als de patiënt;
 - o alle bemanningsleden.
- Als de verdachte patiënt tot de bemanning behoort en tijdens de vlucht heeft gewerkt, dan dienen alle passagiers onder toezicht gesteld te worden;
- Indien relevant wordt passagiers en bemanningsleden vaccinatie aangeboden;
- Het Clb/LCI geeft de namen van de passagiers die op doorreis zijn door aan de gezondheidsautoriteiten in het land van bestemming conform de IHR;
- De ruimte waarin de passagiers en bemanningsleden verblijven, moet voorzien zijn van mogelijkheid tot catering, goede beveiliging en informatievoorziening. Het kan enige tijd duren voordat zij kunnen vertrekken;
- Het vliegtuig dient gedesinfecteerd te worden voorafgaand aan een volgend gebruik.

Het draaiboek International Health Regulations biedt nadere richtlijnen.

Reizigersverkeer per schip

Ook gezagvoerders van schepen hebben op basis van artikel 50 van de Wet publieke gezondheid de plicht havenautoriteiten³ in te lichten wanneer er een zieke aan boord is. De procedure is dan gelijk aan de procedure voor gezagvoerders van vliegtuigen, met de volgende kanttekeningen:

- de niet-zieke passagiers en bemanningsleden blijven aan boord en de patiënt wordt op het schip zelf geïsoleerd totdat de diagnose vastgesteld is;
- het luchtcirculatiesysteem aan boord dient te worden uitgeschakeld.
- Wanneer het schip op doorreis is, zullen de risico's voor de overige opvarenden nauwkeurig bekeken moeten worden. Het draaiboek *IHR*, dat bekend is bij GGD'en met een haven in de regio, biedt hiervoor richtlijnen.

Reizigersverkeer over land

Import van infectieziekten over land is vanwege de open grenzen feitelijk niet tegen te gaan. In het kader van de bestrijding is grenssluiting geen zinvolle actie.

Repatriëring van een patiënt

Indien een patiënt die opgenomen is in een ziekenhuis in een gebied waar de ziekte voorkomt, terug wil keren naar Nederland om te worden opgenomen in een Nederlands ziekenhuis, gelden de onderstaande maatregelen:

- De patiënt wordt in strikte isolatie opgenomen in een van de aangewezen ziekenhuizen;

³ De aangewezen havens zijn: Rotterdams, Amsterdam, Beverwijk, Den Helder, Delfzijl, Dordrecht, Eemmond, Harlingen, Maassluis, Schiedam, Terneuzen, Velsen, Vlaardingen, Vlissingen en Zaandam.

- Indien de patiënt na het verstrijken van de periode van medisch toezicht na terugkeer uit het buitenland geen klachten vertoont die kunnen wijzen op de ziekte, kan de isolatie worden opgeheven.

Indien een patiënt direct na ontslag uit een ziekenhuis in het buitenland naar Nederland terugkeert, dient de patiënt als een contact van een verdachte patiënt te worden aangemerkt. Dit houdt in dat de GGD in de woonplaats van de patiënt belast wordt met het medisch toezicht op deze persoon. Indien de persoon binnen de periode van medisch toezicht klachten ontwikkelt die kunnen wijzen op de ziekte, wordt de persoon op indicatie van de arts infectieziektebestrijding geïsoleerd.

Indien de patiënt na ontslag uit het ziekenhuis nog in het buitenland is verbleven voor een periode die ten minste zo lang als de periode van medisch toezicht is, hoeven er van het moment van terugkeer in Nederland geen verdere maatregelen genomen te worden. Om dit te kunnen beoordelen, dient de patiënt bij de GGD bekend te zijn.